

Paratīfs

Paratīfs ir akūta bakteriālā slimība, kam raksturīgs zarnu trakta limfātiskās sistēmas bojājums, bakteriēmija, izteikta intoksikācija, drudzis, izsitumi. Izraisītājs ir *Salmonella paratyphi A* vai *B*. Paratīfa A rezervuārs un avots ir slims cilvēks vai baktēriju nēsātājs, bet paratīfa B – gan cilvēks, gan dzīvnieki, piemēram, lopi, mājuputni. Paratīfs B ir izplatīts visā pasaulē, bet paratīfs A sastopams retāk, galvenokārt Dienvidaustrumāzijā un Āfrikā.

Paratīfa pārnesšanas mehānisms ir fekāli orālais. Slimnieks vai nēsātājs izraisītāju ārējā vidē izdala ar izkārnījumiem un urīnu. Inficēšanās visbiežāk notiek ar piesārņotu ūdeni vai pārtiku, retāk – sadzīves kontakta ceļā. Ūdens biežāk ir piesārņots seklās ūdenskrātuvēs un tehniskajās ūdenskrātuvēs, kā arī teritorijās ar nepilnībām kanalizācijas sistēmā. Biežāk piesārņotie pārtikas produkti ir piens un no tā pagatavotie produkti: krēmi, svaigie salāti, moluski. Inficēšanās ar dārzeņiem ir iespējama, ja tos audzēšanas procesā apstrādā ar notekūdeņiem.

Paratīfa A inkubācijas periods ir 3-14 dienas. Saslimšana sākas akūti un sākuma periods iezīmējas ar katarālām izpausmēm – iesnām, klepu u. tml. Ir izteikta sejas hiperēmija, herpētiski izsitumi uz lūpām, kā arī sklēru asinsvadu injekcija. Ķermeņa temperatūras paaugstināšanās laikā raksturīgi drebuļi un svišana. Izsitumi parādās 4.-7. slimības dienā.

Paratīfa B inkubācijas periods ir 2-8 dienas. Saslimšana sākas akūti kā gastroenterīts, raksturīgas vēdersāpes, vemšana un šķidra vēdera izeja. Temperatūras paaugstināšanās ir īslaicīga. Izsitumi mēdz būt dažādi un daudz. Nereti drudzis un citas slimības pazīmes ir maz izteiktas. Paratīfs B noris parasti vieglāk nekā paratīfs A, komplikācijas vērojamas retāk, letalitāte zema.

Pēc pārslimotā paratīfa var izveidoties hroniska baktēriju nēsāšana. Paratīfa, tāpat kā vēdertīfa baktēriju nēsātājiem nav atļauts strādāt pārtikas rūpniecībā, pārtikas veikalos, ēdnīcās. Pēc paratīfa pārslimošanas paliek ilgstoša un stabila imunitāte, bet nepastāv t.s. krusteniskā imunitāte (slimnieks, kas pārslimojis viena veida paratīfu, var saslimt ar citiem paratīfa veidiem vai vēdertīfu).

Profilakses pasākumi:

- roku un personīgās higiēnas ievērošana;
- higiēnas prasību ievērošana visos pārtikas aprites posmos;
- ūdensapgādes avotu atbilstība sanitāri tehniskajām normām un prasībām, ūdensvadu iekārtu uzturēšana atbilstoši sanitāri tehniskajām prasībām, dzeramā ūdens attīrīšana un dezinfekcija;
- notekūdeņu attīrīšana un dezinfekcija pirms to novadīšanas ūdenskrātuvēs;
- atkritumu bedru, lauku tualesu regulāra attīrīšana un dezinfekcija, neorganizēto izgāztuvju likvidēšana;
- dodoties ceļojumā (it īpaši uz endēmiskiem rajoniem - Āfrikas ziemeļu un rietumu daļas, Dienvidāzija un Peru) ir ieteicams lietot fasēto ūdeni, kā arī nelietot uzturā nemazgātus augļus un dārzeņus, dzērienus ar ledus gabaliņiem;